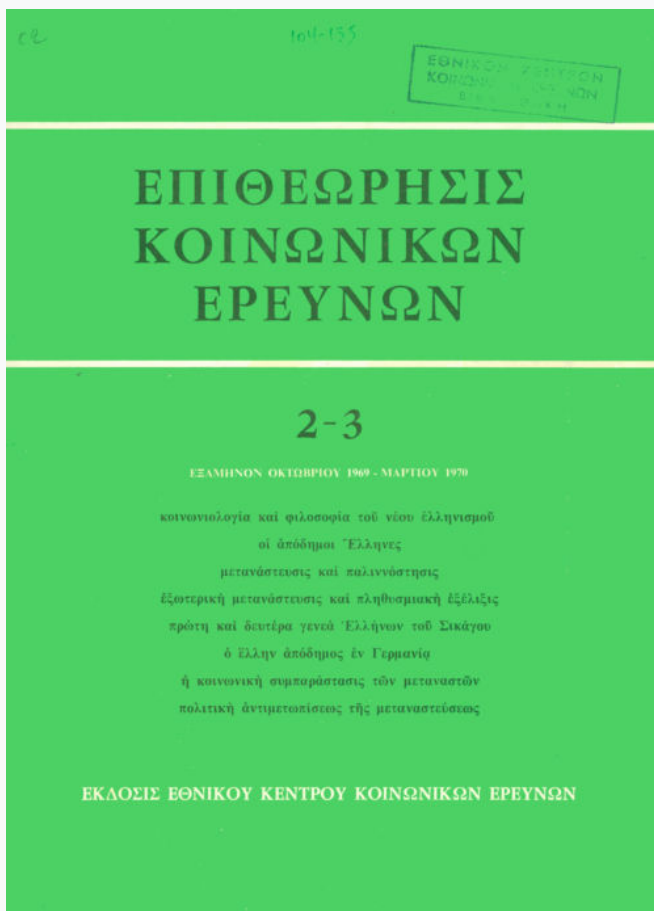

The Greek Review of Social Research

Vol 2 (1970)

2-3

Understanding media, the extensions of man (Η προέκταση του ανθρώπου: τα μέσα) υπό Marshall McLuhan

Γ. Λυμπεράκης

doi: [10.12681/grsr.394](https://doi.org/10.12681/grsr.394)

Copyright © 1970, Γ. Λυμπεράκης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Λυμπεράκης Γ. (1970). Understanding media, the extensions of man (Η προέκταση του ανθρώπου: τα μέσα) υπό Marshall McLuhan. *The Greek Review of Social Research*, 2, 103. <https://doi.org/10.12681/grsr.394>

ας. Οί Ὀρθόδοξοι Ραγιάδες τῶν Ἀμπελακίων καί τῆς Κοινοτικῆς μας Κόγχης ἐνόησαν τὴν ἐθνικὴν τὸν αὐτοσυνείδησαν μὲ τὴν ἀσώματον καὶ ἀταξικὴν Ὀρθοδοξίαν. Οὐτε ὁ εὐδαιμονισμὸς τῆς γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, οὔτε ὁ Μαρξικὸς γδοῦπος τῆς κομμουνιστικῆς βίας, οὔτε ὁ φυλετικὸς βιασμὸς δύνανται νὰ ἐκπροσωπήσουν τὸ κοινοβιακὸν ἰδανικόν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἔτοιμον τώρα νὰ ἀνήσῃ «ὡς αὐτονομία λογικὸς τύπος». Συνεπεία ἀκριβῶς τούτου ὄλαι αἱ προσαρμογαί, ὄλαι αἱ ὑλοποιήσεις αἱ ὁποῖαι θὰ πραγματοποιηθοῦν εἰς τὸ ἐπερχόμενον ὀμαδικὸν καθεστῶς, θὰ ἐκφραστοῦν μὲ τὸ ὕψος καὶ τὴν ποιότητα τοῦ πολιτισμοῦ κάθε λαοῦ. Δυσκόλως, π.χ., ἕνας Μαρξιστοδιδάκτος Κομμουνισμὸς θὰ ἀποφοῖτῃ στρατιωτικὰς σχηματικότητας εἰς τὴν νέαν παγκόσμιον ὀμαδικὴν ζῶην, ὅπως καὶ ἕνας μετακαπιταλιστικὸς ὀμαδισμὸς

δυσκόλως θὰ ἀπολέσῃ τὴν ἀνεύθυνον ἔνοιαν τοῦ ἰδιώτου. Συνεπῶς, αἱ ὑλοποιήσεις τῆς νέας πραγματικότητος θὰ ποικίλλουν κατὰ τὴν ἠθικὴν εὐαισθησίαν καὶ παραδόσιν κάθε λαοῦ. Καὶ ἡ πυρηνικὴ ἐποχὴ δὲν ἰσοπεδᾷ τοὺς λαοὺς· ἀντιθέτως, ἀπελευθερῶναι τοὺς λαοὺς μὲσα εἰς τὴν ἰδικὴν τὸν ἰδιομορφίαν.

Ὁ νεοελληνικὸς πολιτισμὸς, ὡς σύνθεσις ἐνὸς Κοινοβιακοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ ἠθους τῆς λεβεντιᾶς, τοῦτο ἀκριβῶς τὸ μήνυμα κομίζει εἰς τὸν αἰῶνα τῆς Ἀτομικῆς ἐνεργείας καὶ μάλιστα εἰς μίαν στιγμὴν ὅπου ἡ Εὐρώπῃ φαίνεται ὑπερκερασμαμένη ἀπὸ τὸν πολιτισμὸν τῆς, ὁ ὁποῖος ἀντὶ ἠθικῆς ἐλευθερίας ἀπέδωσε λογοκρατίαν, ἐνῶ εἰς τὴν θέσιν τῆς χριστιανικῆς ἀδελφότητος ὕψωνε μέχρι χθῆς ἀκόμη τὰ τεῖχη τοῦ Σχίσματος πεισματικῶς.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

Understanding Media, The Extensions of Man (Ἡ προέκτασις τοῦ ἀνθρώπου: τὰ Μέσα), ὑπὸ Marshall McLuhan, New York, MacGraw Hill, 1966.

Ἐντελὸς νέαν διάστασιν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν τοῦ κόσμου δίδει ὁ Marshall McLuhan μὲ τὸ βιβλίον του *Understanding Media*. Ἡ ἐξέτασις ὄλων ἐνεξαιρέτως πᾶν φαινόμενον τὰ ὁποῖα συνέβησαν καὶ συμβαίνουν καταλήγει εἰς τὴν πραγματικότητά τῆν ὁποῖαν πρῶτος ἐκήρυξεν ὁ Norbert Wiener, πατὴρ τῆς Κυβερνητικῆς: «Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μίᾳ ἀκατανίκητος ἀνάγκη διὰ ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς ὁμοίους του.» Καὶ ὁ McLuhan εἰς τὸ *Understanding Media* φθάει εἰς τελειότερον συμπέρασμα: ὅ,τι ἔχει ἐπινοηθῆ ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινον ὄν εἶναι μίᾳ ἐπέκτασις καὶ προστασία τοῦ κεντρικοῦ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Τὰ πάντα εἶναι μὲσα διὰ τὴν πληρεστέραν ἐνημέρωσιν τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συ-

στήματος ἢ μὲσα διὰ τὴν ἐκφρασίαν του, ἐνδυναμώσεις τῶν αἰσθήσεων, ἐπεκτάσεις τοῦ ἀνθρώπου—δηλαδὴ μὲσα ἐπικοινωνίας, ἐπινοήσεις διὰ μίαν ὀλονῆν ταχυτέραν καὶ πληρεστέραν ἐπικοινωνίαν ἀνθρώπου πρὸς περιβάλλον καὶ ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν ἀνθρωπίνων ἐπινοήσεων—μέσων ἐπικοινωνίας, ὁ McLuhan ἐξετάει ἐν ἑκάσῃ μερικῶ, εἰς τὰ ὁποῖα δίδει ἰδιοτύπους χαρακτηρισμοὺς:

Προφορικὸς λόγος: τὸ ἄθος τοῦ κακοῦ, Γραπτὸς λόγος: ὀφθαλμῶν ἀντὶ ὀπτός, Ἀριθμὸς: τὸ προσφιλὸς τοῦ πλήθους, Ἐνδυμασία: ἡ ἐπεκτενωμένη ἐπιδεξιότης μας, Οἰκισμὸς: νέα ὄρις καὶ νέα προσοπικῆ, Χρῆμα: ἡ χάρις πιστώσεως τοῦ πτωχοῦ ἀνθρώπου, Ὀρολόγιον: ἡ ὀμίη τοῦ χρόνου, Τυπογραφία: πῶς νὰ σκάβετε, Ἐκφυρογραφημένα: τηλεόρασις ντυμένη ἀπὸ Mad, Τυπομένη λέξις: ἀρχιτέκτον τοῦ ἐθνικισμοῦ, Φωτογραφία: οἶκος ἀνοχῆς χωρὶς τοίχους, Τύπος: κυβέρνησις διὰ διαδρομῆς εἰδήσεων, Ἀυτοκίνητον: ἡ μηχανικὴ νύφη, Διαφῆμις: ἀναστάσις ἀπὸ τοὺς γείτονας, Παίγνια: αἱ ἐπεκτάσεις τοῦ ἀνθρώπου, Τηλέγραφος: ἡ κοινωνικὴ ὀμίη, Γραφομηχανή: στὴν ἐποχὴ τοῦ αὐτοεὐνοῦ βόμβου, Τηλέφωνον: κίββαλον ἀλλάζον ἢ σύμβολον κωνδοτισμοῦ, Φωνόγραμμα: τὸ παιγνίδι πᾶν ἐμίησαν τοῦ ἐθνικοῦ στένον, Κινηματογράφος: ὁ κόσμος σὲ μοτοκίνη, Ραδιόφωνον: τὸ τὰμ τὰμ τῆς φυλῆς, Τηλεόρασις: ὁ ντροπαλὸς γίγας, Ἐξοπισμοί: ἡ Εἰκονομαχία, Ἀυτοματισμὸς: μαθαίνουσι μὲ τὴν ζῶη.

Ὁ Marshall McLuhan δὲν εἶναι εἰδικευμένος ἐπιστήμων. Δὲν εἶναι κἀν, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος, ἐπιστήμων: εἶναι ἐρευνητῆς

καὶ ἄλλῶς χρησιμοποιεῖ τὴν ἐπιστημονικὴν μέθοδον εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ἐμπνευσῶν του. Καὶ τὸ *Understanding Media* δεικνύει πῶς ὁ ἀνθρώπος ἔγινε αὐτὸ πᾶν ἔγινε χάρις εἰς τὰ μὲσα ἐπικοινωνίας. Ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου εἶναι ἡ ἱστορία τῆς ἐξελίξεως τῶν μέσων ἐπικοινωνίας, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐμπνεύσεις τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ καταλήγει ὁ συγγραφεὺς, εἰς τὸ τελευταῖον κεφάλαιον του, ὅτι ὁ ἀνθρώπος, ἀφοῦ ἀπόλεσεν ὄλην τὴν αἰτίαν του ὡς πηγὴ ἐνεργείας (μυτικῆς δυνάμεως), καὶ ὄλην τὴν αἰτίαν του ὡς λογιστικὸν ὄν (σήμερον ἡ λογιστικὴ μηχανὴ ἔκτελει εἰκοσαπῆφιον πολλαπλασιασμὸν εἰς χρόνον κατὰ ἄρκετὰς χιλιάδας μικρότερον ἀπὸ ἔν συνεργεῖον μαθηματικῶν), τώρα πλέον χάνει καὶ τὴν αἰτίαν του ὡς γραφειοκρατικὸν ἢ ἐκτελεστικὸν καὶ προγραμματικὸν ὄν, μὲ τοὺς ἠλεκτρονικοὺς ὑπολογιστὰς ἢ «γέγκεφάλους», οἱ ὁποῖοι ἐβῆσαν εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀναπαραγωγῆς τὸν πᾶν ἀπὸ τὸν ἀνθρώπον (ὁ ἀνθρώπος δὲν δύναται νὰ σχεδιάσῃ καὶ νὰ κατασκευάσῃ ἕνα τελειότερον ἀνθρώπον, ἐνῶ ὁ γέγκεφάλος ἔχει σχεδιάσει ἕνα τελειότερον γέγκεφάλον).

Τὶ μένει διὰ τὸν ἀνθρώπον; Εὐτυχῶς, ἡ ὑψηλότερα καὶ ἀνυποκατάστατος πνευματικὴ λειτουργία του: τὰ συναισθήματα καὶ ἡ ἐμπνευσις, ἡ ὁποῖα γεννᾷται ἀπὸ μίαν στιγμιαίαν ἀναλαμπὴν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐρευνῆς· μίᾳ ἐρευνῆς χωρὶς προκαθορισμένον θέμα, χωρὶς πλᾶσις ἢ, ἀκριβέστερον, χαλινοῦς· μίαν κοσμικὴν ἐρευναν, πρὸς τὴν ὁποῖαν ἡ τάσις εἶναι ἐμφυτον τοῦ ἀνθρώπου· μίαν ἐρευναν διὰ τὴν ἀνακάλυψιν νέων μέσων ἐπικοινωνίας.

Γ. ΛΥΜΠΕΡΑΚΗΣ